

Allah'ın Elçisine Kafa Tutan Din Adamı

Bu makalemizde Allah'ın elçisi Muhammed aleyhisselama karşı düşmanlıkta zirve yapmış insanların içerisinde, Arap kabilesine mensup din adamı vasfı taşıyan bir şahıstan bahsedeceğiz.

kh Kur'an-ı Kerim'i ve tarihi olayları gözden geçir-
diğimiz zaman Allah'ın elçilerinin önünde duran
ve onlara karşı aşırı düşmanlık yapan insanların başın-
da din adamlarının olduğunu
görmekteyiz. Bu makalemiz-
de Allah'ın elçisi Muhammed
aleyhisselama karşı düşman-
lıkta zirve yapmış insanların
içerisinde, din adamı vasfı taşı-
yan bir şahıstan bahsedeceğiz.
Ebû Âmir er-Râhib adındaki
bu zat, son elçi Muhammed
aleyhisselama karşı çıkmak-
ta, onunla tartışmakta ve ona
büyük bir düşmanlık gütmek-
teydi.

**"Allah'ın kitabından bir bilgisi
olan şu kimseleri de gözünde
canlandırmaz mısın? İnsan-
ları ayartanlara ve tağutla-
ra güveniyor da kâfirler için:
"Bunların yolu, müminlerin
yolundan daha doğrudur" di-
yorlar. (Nisa 4/51)**

Ebû Âmir, Medine'de aralarında husumet olan iki bü-
yük kabilelerden biri olan Evs kabilesindendir. Onun bir
zamanlar kendini ibadete vermiş ve hanif dinine bağlı
muvahhid biri olduğu tarih kaynaklarında geçmek-

tedir. Ebû Âmir, daha sonra Hristiyanlığı kabul etmiş
ve keçi kılından sert kumaş giymeye, rahip gibi dav-
ranmaya başlamıştır. Ehlikitapla iyi ilişkiler kurmuş
ve onlar arasında da saygınlık
kazanmıştır. Aynı zamanda
Tevrat ve İncil'i okumuş ve Eh-
likitabın din adamlarıyla dini
konuda görüş alışverişinde
bulunmuştur. Onlardan, İbra-
him aleyhisselamın soyundan
son bir elçi geleceğini duymuş
ve okuduğu İncil'de de bunun
delilini bulmuştu. Bu yüzden
gelecek olan elçinin kendisi
olabileceği ihtimalini de göz-
den kaçırmıyordu.¹

Muhammed aleyhisselam

Mekke'den hicret edip Medine'ye gelince onunla dini
konuda ilk tartışan din adamı Ebû Âmir er-Rahib ol-

1 Makrizî, İmtâ'u'l-esmâ', 14/360.

Ebû Âmir er-Râhib, Muhammed aleyhisselamın Allah'ın elçisi olduğunu Ehlikitabın bildiği gibi gayet iyi biliyordu. Fakat bilgi bir insanın doğru yolda olmasında yeterli olmuyor. Seçimini de doğrudan yana yapması gerekiyor. Ebû Âmir bunu yapmıyor ve Nebimize karşı açıkça düşmanlık etmekten çekinmiyordu.

muştur. Tarih kaynaklarında tartışmanın şöyle gerçekleştiği aktarılıyor:

Ebû Âmir, Muhammed aleyhisselama; "getirmiş olduğun bu din nedir?" diye sormuş, Allah'ın elçisi: "İbrahim'in dini olan hanifliği getirdim." şeklinde cevap vermiştir. Ebû Âmir: "ben de o din üzerindeyim", deyince Rasulullah (a.s.): "Sen o din üzerinde değilsin." diye karşılık vermiştir. Ebû Âmir: "hayır bilakis onun üzerindeyim, fakat ey Muhammed! Sen hanifliğe onda olmayan şeyleri sokuşturdun" demiş, Muhammed aleyhisselam da "Böyle yapmadım, ben ancak tertemiz saf bir şekilde getirdim." cevabını vermiştir. Ebû Âmir: "Allah, yalancıyı sürülmüş, gurbette, tek başına öldürsün!" diye beddua etmiştir.²

Görüldüğü gibi, Ebû Âmir kendisinin diğer Ehlikitap din adamları gibi doğru yolda olduğuna inanmış ve

hatta kim yalancı ise Allah'ın onun canını alması için beddua etmiştir. Din adamları sınıfı üzerinde araştırma yapan biri olarak şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Onların büyük çoğunluğunun genel vasfı, inandıklarına şartlanmaları ve bu konuda

akıl yürütmeye ve ellerindeki ilahî kitaplara başvurmaya ihtiyaç duymamalarıdır. Aslında Kur'ân-ı Kerim de büyük ölçüde onları bu özelliklerinden dolayı eleştirmektedir.

Ebû Âmir'in Muhammed aleyhisselama gelerek şöyle dediği de rivayet edilmektedir: "Duyduğuma göre kişilerin arasını açıyormuşsun, benim Hanzala adında bir oğlum var, onu bana bırak" demiştir.³ Fakat Hanzala, akıllı selim sahibi, hakla batılı iyi ayırt eden bir gençti. Kısa bir zamanda Allah'a ve resulüne iman etmiş ve sahabe arasında "Taki /ahlak sahibi" lakabıyla meşhur olmuştu. Uhud savaşında ise şehit düşmüştür. Allah

2 İbn Hişâm, es-Sîretü'n-nebeviyye, 2/226, 227.

3 Makrîzî, İmtâ'u'l-esmâ, c:14, s:361.

Resulünün, şehid düşen Hanzala ile ilgili şöyle dediği söylenmektedir:

"Ben Hanzala'yı meleklerin gökle yer arasında gümüş bir tepsi içinde yağmur suyu ile yıkadıklarını gördüm." Onunla ilgili bir başka rivayette sahabeden Ebu Üseyd şunları söylemiştir: "Gidip Hanzala'ya baktım. Başından yağmur suyu akıyordu. Döndüm bunu Rasûlullah'a (a.s.) haber verdim: Resûl-i Ekrem (a.s.) de hanımına haber gönderip bunun sebebini sordu. Ailesi, Hanzala'nın (r.a) Uhud'a yetişebilmek için çok acele çıktığını ve gusûl abdesti alamadığını söyledi." ⁴

O, bu hadiseden sonra "Gasîlû'l-melâike /Melekler tarafından yıkanmış kimse" lakabıyla anılmıştır. Evs kabilesi onunla iftihar eder, "Melekler tarafından yıkanan

Hanzala (r.a) bizdendir." derlerdi.

Ebû Âmir er-Râhib, Muhammed aleyhisselamın Allah'ın elçisi olduğunu gayet iyi biliyordu.⁵ Fakat bilgi insanın doğru yola girmesi için yeterli değildir. Kişi seçimlerini de doğru yapmalıdır. Ebû Âmir bunu yapmamış ve Nebimize karşı açıkça düşmanlık etmekten çekinmemiş, hatta Araplar arasında din adına açıkça düşmanlık yapanların başında gelmiştir. Nitekim, Muhammed aleyhisselamla karşılaşınca ona şöyle demiştir:

"Seninle savaşan hangi kavim olursa olsun, ben de onlarla beraber olup sana karşı savaşacağım."⁶

Ebû Âmir, Müslümanlara olan kını, aşın düşmanlığı ve Allah'ın elçisine karşı amansız mücadelesi sebebiyle hem kendi taraftarları hem de sahabe arasında Ebû Âmir el Fâsik diye şöhret bulmuştur⁷.

Medine'de itibarını kaybeden Ebû Âmir er-Râhib, Mekke'ye gitmiş ve Müslümanların aleyhine propoganda yapmaya başlamıştır. Tefsir kitaplarında aşağıdaki ayetin onun gibilerle ilgili indiği söylenir:

"Allah'ın kitabından bir bilgisi olan şu kimseleri de gözünde canlandırmaz mısın? İnsanları ayartanlara ve tağutlara güveniyor da kâfirler için: "Bunların yolu, müminlerin yolundan daha doğrudur" diyorlar. (Nisa 4/51)

Ebû Âmir, Bedir savaşında müşriklerin safında yer aldığı gibi.⁸ Uhud'da ve diğer savaşlarda da Resulullah'ın karşısında ve müşriklerin yanında yer almıştır. Mekke fethedildikten sonra Taif'e kaçmış, Huneyn (Hevâzin) Gazvesi'nden ve Tâif Seferi'nin ardından burada duramayarak Şam'a gitmişti. Giderken de münafıklara

5 Bakara, 2/146.

6 İbn Hişam, Ebu Muhammed Abdurrahman b. Malik, Sıratun-Nebeviyye, thk., Muhammed Muhiddin Abdulhamid, Darul-Fikr, 1981, c I, s. 144-145.

7 İbn Hişam, a.g.e., c I, s. 144-145.

8 İbn Sa'd, a.g.e. III, 540-541.

4 İbn Sa'd, et-Tabakât, II, 43. Kamil Çakın, Hanzale b. ebû Âmir, DİA, c:16, s:51.

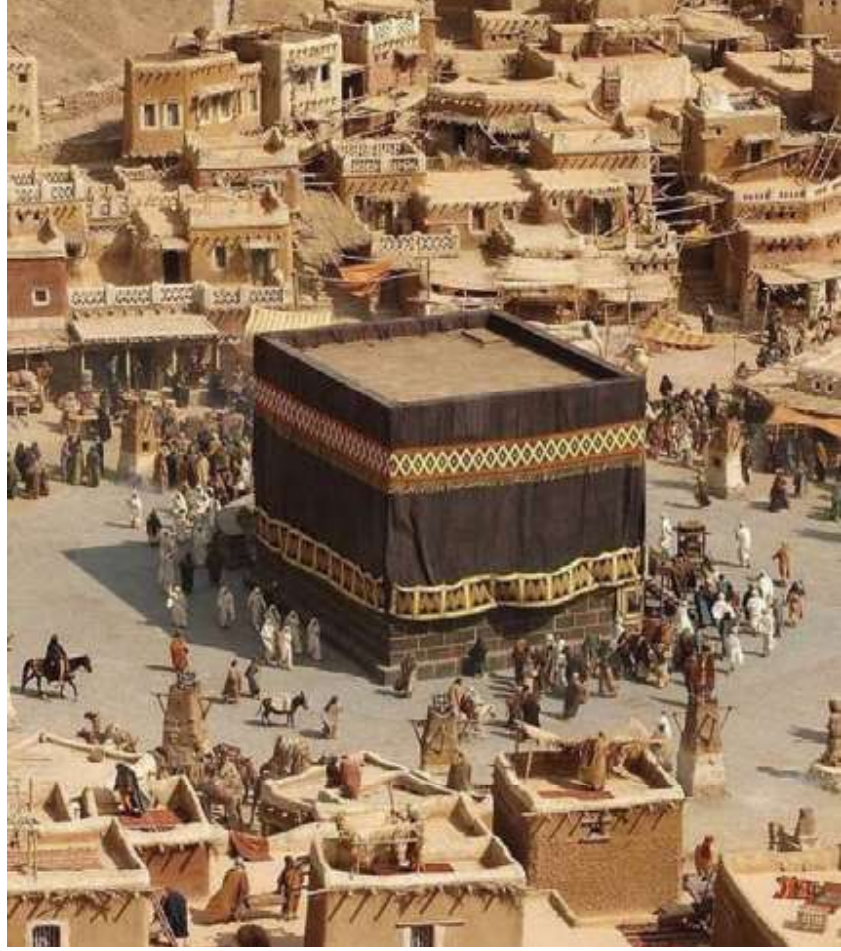
işlerini görüşebilecekleri bir mescid yapmaları ve güçlerinin yettiği kadar silâh ve mühimmat toplamaları için haber yollamış, kendisinin Bizans makamlarına gidip oradan asker getireceğini ve Muhammed’le ashabını Medine’den çıkaracağını bildirmişti. Ebû Âmir mektubunda Bizans valisiyle görüştüğünü, kendileri destek olurlarsa Bizanslıları Medine’yi kuşatmaya ikna edebileceğini söylüyordu.⁹

Medine’deki münafıklarla sürekli irtibat halinde olan ve münafıkların reisi Abdullah b. Übey b. Selül’ün yakın akrabası olan Ebû Âmir er-Râhib, bu irtibatın sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi ve Müslümanların da dikkatinden kaçabilmek için münafıklardan bir mescit inşa etmelerini istemişti. Plana göre münafıklar mescit görünümülü bu şer yuvasında her türlü silah ve mühimmatı toplayacak, Ebû Âmir de Bizans’a müracaat ederek oradan asker getirip Nebimizi ve ashabını Medine’den çıkaracaklardı.¹⁰

Ebû Âmir er-Rahib’in söylediklerine göre onun Ehlikıtap arasında özel bir yeri ve böylece dış güçlerin de kendisini kullanacak bir konumu vardır.

Ebû Âmir’in Nebimize, İslam’a ve Müslümanlara olan düşmanlığı, kini ve kendi menfaatlerine olan aşırı hırsı, tüm değerlerini yok etmiş ve kendi ülkesinin işgal edilmesini göze almıştır. Yeryüzünün en şerli varlıkları hiçbir değeri, kutsalı olmayanlardır diyebiliriz. İşte Ebû Âmir bunlardandı. İslam’ın en azılı düşmanları olarak bilinen Ebu Cehil, Ebu Süfyan, Ukbe ve hatta münafıkların reisi Abdullah ibn Ubeyy gibilerinin düşmanlığından daha katı bir düşmanlığı vardı. Çünkü bu şahıslar, Ebû Âmir gibi kendi kavmine ve vatanına ihanet etmeyi göze almış kişiler değildir.

Ebû Âmir ve taraftarları, İslam’ı yıkmak ve Muhammed aleyhisselamın yaptıklarına paralel bir yapı oluşturmak için Medine’nin dışında Kuba mescidinin yakınında bir

mescit inşa etmişlerdir. Mescit tamamlandıktan sonra Nebimizi orada namaz kılmaya davet etmişlerdir. Nebimiz o günlerde Tebuk seferine hazırlanmaktadır ve bu daveti duyunca dönüşte uğrayacağını söylemiştir. Tebuk seferinden dönerken yolda Cebrail aleyhisselam durumu Allah’ın elçisine, getirdiği ayetle haber vermiş, bunun üzerine Allah’ın elçisi Medine’ye ulaşınca, ashabına Ebû Âmir’in yaptırdığı mescidi yıkmalarını emretmiştir.¹¹

Nebimizin Kur’ân’daki örnekliği üzerinden şu hususa da dikkat etmemiz gerekir: Nebimiz, bu mescidi yıktırdıktan sonra bu olaya karışanları tutuklatmamış ve herhangi bir cezaya da çarptırmamıştır. Çünkü fiili sonuçları olmayan şeyler suç sayılmaz. Bu yüzden Ne-

9 Hüseyin Algül, “Mescid-i Dırar”, DİA, c:29, s:272.

10 Hüseyin Algül, “Mescid-i Dırar”, DİA, c:29, s:272.

11 İbn Hişâm, a.g.e. IV, 530.

Amacı Allah rızası olmayan ve temeli takva, iyilik üzerine kurulmayan tüm söz ve eylemler, zararlı söz ve zararlı yapı durumundadır. İster yaldızlı sözler ister cami görünümlü yapılar olsun, fark etmez.

bimiz de herhangi bir eylem, teşebbüs ve fiili sonucu olmayan işleri suç saymamıştır. Kur'an-ı Kerim'de de bununla ilgili herhangi bir cezadan bahsedilmez.

Kur'an-ı Kerim'in bahsettiği ve Resulullah'ın yıktırma emrini verdiği "Mescid-i Dırar" işte Ebu Âmir'in yaptırdığı bu mescittir. Bu konuda inen ayetler şöyledir:

"Bir de zararlı faaliyetlerde bulunma, gerçekleri örtme, müminlerin arasını açma ve daha önce Allah'a ve elçisine karşı savaşanlar için gözetleme merkezi olması amacıyla bir mescit yapanlar var. Bunlar sana "Çok güzel şeyler yapma dışında bir niyetimiz yok." diye yemin de edeceklerdir. Allah şahit ki onlar kesinlikle yalancıdır."

"Asla orada bulunma! Senin içerisinde bulunmana layık olan mescit, ilk günden itibaren takva /yanlışlardan sakınma temeli üzerine kurulmuş olan mescittir. Orada temiz kalmaktan hoşlanan insanlar vardır. Allah, tertemiz olanları sever."

"Binasını takva /yanlışlardan sakınma ve Allah rızasını elde etme temeli üzerine kuran mı iyidir, yoksa binasını çökmek üzere olan bir

uçurumun kıyısına kurup da onunla birlikte cehennem ateşine yuvarlanan mı? Allah, yanlışlar içinde olan topluluğu yola getirmez."

Kurdukları yapı, kalpleri paramparça oluncaya dek içlerinden çıkmayan bir huzursuzluk kaynağı olmaya devam edecektir. Allah, daima bilen ve kararları doğru olanıdır. (Tevbe 9/107-110)

Bu ayete göre amacı Allah rızası olmayan ve temeli takva ve iyilik üzerine kurulmayan tüm söz ve eylemler, zararlı söz ve zararlı yapı durumundadır. İster yaldızlı sözler ister cami görünümlü yapılar olsun, fark etmez.

Görünüşte İslam, din, Kur'an eğitimi adıyla faaliyette bulunan fakat İslam'a, dine ve Allah'ın kitabına büyük ölçüde zıt olan dini eğitim merkezlerinin büyük bir kısmı birer külliye-yi dırardır /zararlı yapılardır. Nitekim günümüzde İslam düşmanlarının önde gidenleri bu geleneksel yapıları korumakta ve buradan mezun olanların bazılarını kendi ülkelerinde yetiştirerek, onlardan (Ebû Âmir örneğinde olduğu gibi) istedikleri amaçlar ölçüsünde kullanmaktadırlar. Çünkü İslam düşmanlarının birçoğu, Kur'an'ın ve ona uyanların ne gibi bir güce sahip olduğunu ve onlar çoğalırsa, kendi sonlarının geleceğini gayet iyi bilmektedirler.